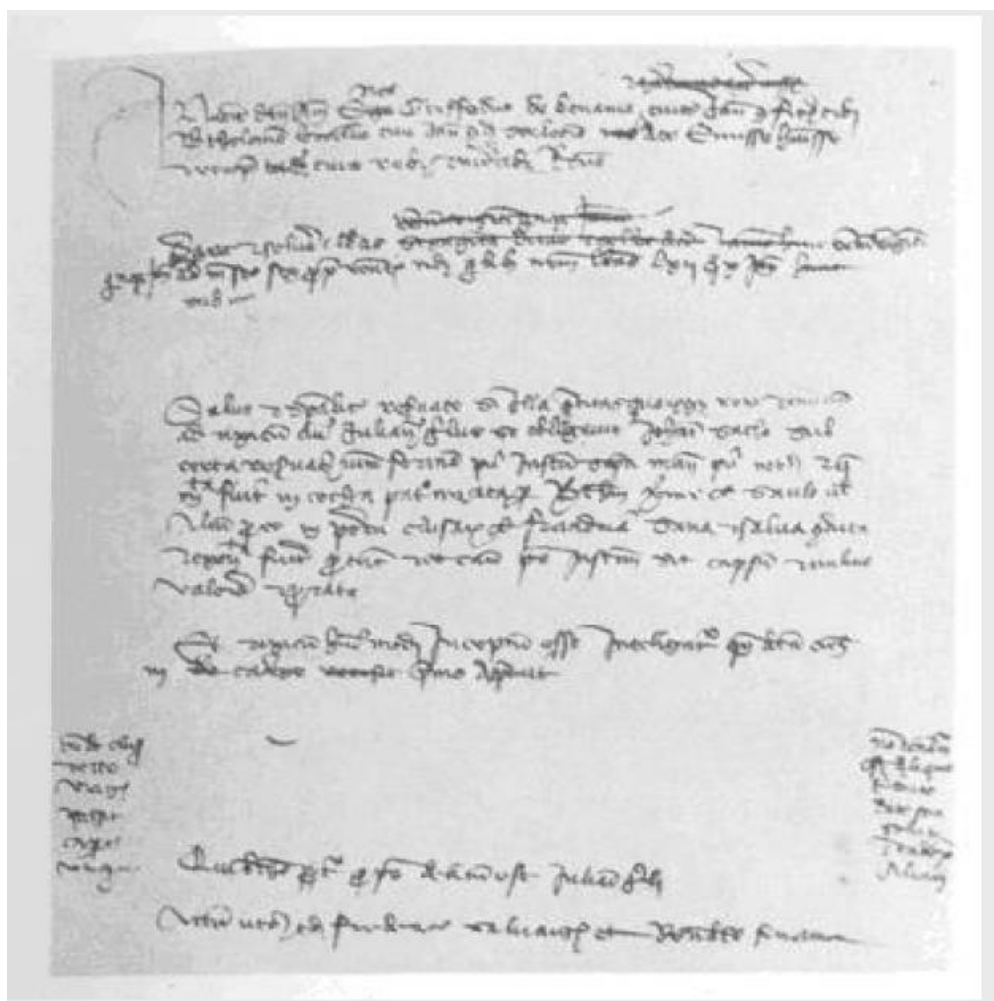

Uvod

Na našem jeziku (ili našim jezicima) nema previše podataka i izvora o razvoju reosiguranja. Stoga će sljedeći tekst pokušati dati pregled značajnijih događanja u razvoju reosiguranja od prvog traga o reosiguranju do nastanka modernog tržišta reosiguranja nakon II svjetskog rata, uz navođenje nekih značajnijih spajanja svjetski poznatih društava. Kao trajni problem pojavljuje se isprepletenost događaja na različitim tržištima koji su dovodili do daljnjeg razvoja, te se stoga ne može tako lako dati strogo kronološki razvoj, već će se pojedini događaji koji su ih posljedično slijedili pratiti u razvoju, a potom će se tekst ponovo vraćati na neke ranije periode. Također će se ponegdje razvoj reosiguranja pratiti po zemlji u kojoj se dešavao. Iako se razvoj reosiguranja ne može promatrati odvojeno od razvoja osiguranja, jer bez razvoja osiguranja ne bi bilo ni razvoja reosiguranja, u ovom tekstu ćemo pokušati prvenstveno predložiti događaje i okolnosti ključne za razvoj reosiguranja.

Počeci razvoja reosiguranja

Prvi pisani trag o reosiguranju javlja se u XIV stoljeću u Italiji. Preciznije, 12. jula 1370. godine Guilano Grillo je kao osiguravatelj reosigurao kod Goffreda Benaira i Martina Saceoa brod na putu od Đenove do luke Sluys kod Brugesa.

Najstariji poznati ugovor o reosiguranju

Ovo, naravno, ne znači da se i ranije nisu sklapali takvi poslovi, ali ovo je najraniji posao koji se može okarakterizirati kao reosiguranje a da o njemu postoji pismeni trag, jer je sklopljen kod notara.

Grillo je zadržao za sebe rizik putovanja po Mediteranu, a prenio rizik od Cadiza u Andaluziji kroz zaljev Biscay i duž obale Francuske. Čini se, ipak, da je da je u pogledu financijskih okolnosti ovog reosiguranja po srijedi ipak bila špekulacija. Prema Gerathewohlu, ugovor napisan na latinskom jeziku tretiran je kao ugovor o prodaji, a nije određivao premiju, što je bila karakteristika ugovora o osiguranju ugovaranih kod notara u Đenovi do druge polovice XV stoljeća, a što se može pripisati kanonskom pravilu koje se protivilo zelenaštvu. Ovaj ugovor je imao karakteristike reosiguranja utoliko što je postojao transfer rizika sa osiguravatelja na reosiguravatelja, bez uključivanja originalnog osiguranika u transakciju. Radilo se ipak o riziku koji nije bio prevelik za osiguravatelja, jer je prihvatio u osiguranje cijelo putovanje, ali je prenio rizik na reosiguravatelja za najrizičniji dio puta. Je li tu rizičnost pripisivao mogućoj oluji na tom dijelu putovanja ili mogućnost piraterije, ili čak bojazni zbog Stogodišnjeg rata između Engleske i Francuske koji se ponovo razbuktao 1369. ostaje predmet nagađanja. U svakom slučaju, stogodišnji rat je uticao na sporiji razvoj osiguranja (pa tako i reosiguranja) u Francuskoj i Engleskoj.

Kako se razvijala trgovina i pojačavale i javljale nove poduzetničke aktivnosti u gradovima u Italiji, Hanseatskim gradovima i u Flandriji, reosiguranje je dobijalo na značaju.

Prema Gerathewohlu prvi put je termin reosigurati (na italijanskom „rasichurare“) korišten u dokumentu iz Firence datiranom 19. februar 1457.

U Velikoj Britaniji je 1583. zabilježen slučaj suosiguranja u životnom osiguranju koje je sklopljeno na život Williama Gybonsa policom sklopljenom 15. juna, na sumu za slučaj smrti od 383 funte 6 šilinga i 8 penija. Rizik je preuzelo 16 preuzimatelja, u rasponima od 25 funti do 50 funti. Tako je suosiguranje u životnom osiguranju u velikoj Britaniji prethodilo reosiguranju. Prema Davidu M. Hollandu, gosp. Gibbons je umro tokom trajanja osiguranja, 28. maja 1584., a osiguravatelji su pokušali izbjeći plaćanje obaveze tvrdeći da je osiguranje bilo sklopljeno sklopljeno na 12 lunarnih mjeseci, po 28 dana svaki, i stoga da je isteklo prije njegove smrti. Po presudi Admiralitetskog suda morali su platiti odštetu 1587. godine.

Jedan od značajnih događaja u Engleskoj bio je veliki požar u Londonu 1666. godine. Požar je, prema Ashtonu, počeo u pekari u ulici Pudding Lane. Uništio je nekih 5/6 srednjevjekovnog grada unutar gradskih zidina a 65.000 ljudi je ostalo bez domova. Uz veliku količinu robe koja je izgorjela u požaru, te činjenicu da nije bilo požarnih osiguranja, mnogi ljudi su ostali osiromašeni a neki su se i trajno odselili. Naredne godine, 1667., dr Nicolas Barbon koji je bio aktivno uključen u obnovu grada je osnovao ured za osiguranje kuća i zgrada od požara. 1681. je uključio i partnere i osnovao prvo društvo za osiguranje, Fire Office, koje je i prvo počelo koristiti pločice za označavanje osiguranih zgrada. Ustrojio je i sistem uniformiranih osoba sa jasnim oznakama koje su na raspolaganju imale vodu za gašenje, te su bili preteča vatrogasaca. Stoga Gerathewohl zaključuje da je značajan rast industrije osiguranja i reosiguranja Engleske direktna posljedica nesreće iz 1666., te se Engleska brzo našla ispred drugih europskih zemalja.

Veliki požar u Londonu 1666. godine

Francuski kralj Luj XIV je donio 1681. Ordonnances de la Marine, bazirane na ranijem tekstu poznatom kao Guidon de la Mer, kodeksu pomorskih zakona. Taj raniji tekst je objavljen 1671., no napisan je ranije, po nekima još 1570., a po Kopfu 1647. Gerathewohl smatra da taj tekst uključuje najvažnije odredbe koje su se odrazile na budući razvoj reosiguranja, te da su osnova današnjeg zakonodavstva o osiguranju. Glavna odrednica navedenih propisa je da je reosiguranje izričito odobreno, tako da se mogao prenijeti cijeli rizik ili samo dio rizika.

I u zakonu donijetom u Antverpenu („Antwerp Customs“) 1609. reosiguranje je izričito odobreno, a propisi koji obuhvataju reosiguranje donijeti su i u Veneciji 1705., Hamburgu 1731., Bilbaou 1738. i Pruskoj 1794.

Zabrana reosiguranja u Velikoj Britaniji

Kralj George II je proglasio 1746. godine Pomorski zakon, koji u preambuli daje neke primjere loše prakse u osiguranju, te zabranjuje pomorske police koje nemaju nekog drugog dokaza interesa osim same police, ili ako su sklopljene kao igra ili kao klađenje ili bez koristi od spašenih stvari za osiguravatelja.

Paragraf 4 Pomorskog zakona nadalje kaže „I neka nadalje bude sprovedeno od navedene vlasti da neće biti zakonito praviti reosiguranje, osim ako osiguravatelj ne bude insolventan, ode u stečaj, ili umre; u svakom od slučajeva takav osiguravatelj, njegovi izvršitelji, administratori ako preuzmu njegovu poziciju mogu praviti reosiguranje do visine sume koju je ranije on osigurao, pod uvjetom da će u polici biti istaknuto da je to reosiguranje.“

Nije dat nikakav određen razlog zabrane reosiguranja. Pojedini autori su dali svoja viđenja:

Marshall: „Ovaj oblik osiguranja (reosiguranje), iako je potpuno razuman, kada se suoči sa svojim stvarnim ciljem, bio je izopačen od svoje originalne upotrebe i bio je korišten kao oblik špekulacije u podizanju i spuštanju premija.“

Kopf: „Neki su preuzimatelji uvidjeli da bi mogli provesti reosiguranje kod drugih. Preuzimatelji su uobičajili prenijeti dijelove rizika na druge po nižim stopama, a ovi reosiguravatelji su imali nadu da će naći druge osobe koje će uzeti učešće u ovim rizicima po još nižim stopama.“

Gerathewohl: „Nakon prakse zloupotrebe na tržištu reosiguranja Engleske u prvoj polovici 18. stoljeća vlada i nadležne vlasti su intervenirale. Posebna je kritika bila upućena u pogledu transakcija sa „razlikama u premijama“ u kojima su direktni osiguravatelji preuzimali rizike (često i na Kontinentu) i „reosiguravali“ ih u potpunosti po premiji nižoj od originalne premije.

Zabrana reosiguranja nije povučena sve do 25. jula 1864., nekih 118 godina kasnije, što je utjecalo na razvoj reosiguranja u Engleskoj.

Osnivanje Lloyd'sa

Oko 1688. trgovci i osiguravatelji su se sretali u kafani Edwarda Lloyda (otvorenoj 1686.) i neformalno razmjenjivali informacije. 1710. to je evolviralo u pravo tržište. No sredinom 1700-ih tim okupljanjima su se priključili i kockari, što je nagnalo veliki broj trgovaca da 1769. odu iz Lloyd'sa i stvore „New Lloyds“, kao zatvorenu grupu imena sa vlastitim samoregulirajućim pravilima, a koja je postala stvarni Lloyds.

Lloyd's Coffee House se preselio iz Tower Streeta u Lombard Street u decembru 1691.

Zabrana reosiguranja u Engleskoj (formalno samo pomorskog reosiguranja, ali reosiguranje u drugim vrstama osiguranja se u to doba nije ni pojavljivalo) očito je pogodovala razvoju koncepta suosiguranja putem tržišta kakvo je tada postao – i do današnjeg dana ostao – Lloyd's. Na taj način su se uspijevali osiguranjem pokriti i veći rizici koje pojedini osiguravatelj ne bi mogao samostalno nositi (ne zaboravimo, radilo se o pojedincima koji su se bavili osiguranjem, a ne o društvima za osiguranje). Vremenom je Lloyd's postao i tržište na kojem su se rizici prihvatili i u reosiguranje.

Autor Golding smatra da su 1770-ih u SAD, nakon izbijanja revolucije Amerikanci bili onemogućeni da koriste usluge Lloyd'sa te su stoga formirali više lokalnih osiguranja. Po njemu, američki osiguravatelji su se možda reosiguravali međusobno tokom ovog perioda, ali njegov je osjećaj da je vjerojatnije da su prihvatili pokriće samo do iznosa koji su sami mogli zadržati. Iz tog perioda postoji reklama koja navodi da je bostonska firma imala 20 preuzimatelja koji su na raspolaganju za preuzimanje proporcionalnog dijela svakog rizika na način istovjetan sa dobro poznatim Lloyd's-ovim metodom.

Razvoj reosiguranja u modernom smislu ipak se vezuje za razvoj osiguranja od požara.

Tako Kopf kaže: "Nakon industrijske revolucije tokom zadnje trećine osamnaestog stoljeća, rast sistema tvornica potakao je stvaranje stvari i interesa koji su učinili da je osiguranje bilo neophodno u velikim iznosima. Reosiguranje se ispočetka sporo razvijalo. Osiguravatelji požarnih rizika su, sve dok traženi iznosi osiguranja nisu postali preveliki, usvojili praksu zaračunavanja različitih premija za različite klase rizika i ograničavajući svoje obaveze u nekim područjima. Nadalje, požarno osiguranje na svojim počecima je, čini se, raslo zahvaljujući uzajamnim institucijama koje su imale dogovore o izravnanju sa svojim članovima. Na početku 19. stoljeća ipak su dionička društva postala brojnija na polju požarnog osiguranja. Ovi uredi su brzo naučili da je nuđenje pokrića u velikim iznosima, posebno u područjima koncentriranog rizika, bio previše hazardan postupak. Dionička društva nisu se mogla obratiti svojim dioničarima za pomoć u slučaju opasnih šteta kao što su mogla uzajamna društva koja su imala dogovore o izravnanju. Tako se razvila praksa suosiguranja u kojem su društva prenosila posao za koji su smatrala da ga ne mogu nositi na druge osiguravatelje putem direktnih ugovora između drugih društava i osiguranih." "

Lloyd's u 19. stoljeću

Lloyd's danas

Prvi obligatorni (automatski) ugovor o požarnom reosiguranju

Prvi obligatorni (automatski) ugovor o požarnom reosiguranju sklopljen je 1825. između njemačkog društva Vaterlandische Feuerversicherungs Gesellschaft iz Elberfelda sa Compagnie Royale d'Assurances Contre l'Incendie iz Pariza.

Većina poznatog reosiguranja u prvoj polovini 19. stoljeća u Njemačkoj sklapana je kao suosiguranje, fakultativno reosiguranje, sa direktnim osiguravateljima.

U situaciji u kojoj su sume osiguranja rasle, društva su mogla ograničiti pokriće koje daju, što bi posao odvelo njihovoj konkurenciji. Mogućnost reciprociteta (uzajamnog davanja posla) se brzo iscrpila, te je preostala mogućnost reosiguranja u stranim zemljama.

Tu se nalazi i začetak karakteristike reosiguranja da se radi o međunarodnim poslovima. Društva za osiguranje s područja današnje Njemačke su najčešće reosiguranja, na fakultativnoj osnovi, sklapala sa francuskim društvima.

Zakon donijet 8. maja 1837. u Pruskoj, da su strana društva morala tražiti odobrenje da bi poslovala na teritoriju Pruske, te da požarni rizik koji preuzima jedno društvo ne može preći 10.000 talira natjeralo je domaća društva da traže mogućnosti za reosiguranje.

U jednom ugovoru sklopljenom u Njemačkoj 1. oktobra 1839. Između Aachen and Munich Fire Insurance Company i Privat-verain gegenseitiger Versicherunga iz Crefelda nalazi se i klauzula koja određuje rješavanje nesporazuma putem arbitraže, što je danas standardna klauzula ugovora o reosiguranju, a prethodila je takvim klauzulama koje su se kasnije pojavile na francuskim i italijanskim ugovorima.

Niederreinische Gueter-Assekuranz-Gesellschaft sa sjedištem u Weselu u današnjoj Njemačkoj pokušao je reosigurati trećinu svog portfelja kod francuskog društva, no kada su pregovori propali, okrenuli su se svojim dioničarima. Dioničari su odlučili da je bolje

spriječiti odliv tih sredstava i pronaći način da se i taj dio rizika zadrži, te su 1842. osnovali supsidijarno društvo Wesel Reinsurance Society koje će reosigurati posao društva-majke. Napominjemo da dajemo nazive na engleskom jeziku tamo gdje ih tako navodi i izvor koji smo koristili, što ne znači da su njemačka društva u svom poslovanju u to vrijeme zaista i koristila engleske nazive. To supsidijarno društvo je nadživjelo društvo-majku i radilo do 1925. pod imenom Vesalia.

Nakon 1842. godine niz društava je otvorilo supsidijarna društva koja su radila samo sa društvom-majkom i nisu se pojavljivala na tržištu.

Razvoj u Njemačkoj: Nastanak Cologne Re-a i nekih drugih njemačkih društava za reosiguranje

I u kontinentalnoj Europi se dešavaju nesreće koje su, poput požara u Londonu 1666., potakle razvoj osiguranja, odnosno reosiguranja. 4. maja 1842. godine u Hamburgu je veliki požar uništio oko četvrtine unutarnjeg grada, te ostavio oko 20.000 ljudi bez domova. Nakon ovog požara trebalo je 40 godina da se grad nanovo izgradi. Gradski požarni fond, osnovan 1667. (godinu nakon požara u Londonu) je bio iscrpljen, te se jedan broj njemačkih društava „ozbiljno zbunio“. Ovo je ukazalo na potrebu stvaranja društava za reosiguranje u Njemačkoj.

Izvori navode da je šteta usljed požara u Hamburgu bila 35.000.000 \$, a da je učešće ureda iz Britanije u osiguranim štetama po tom požaru bilo oko 2.000.000 \$.

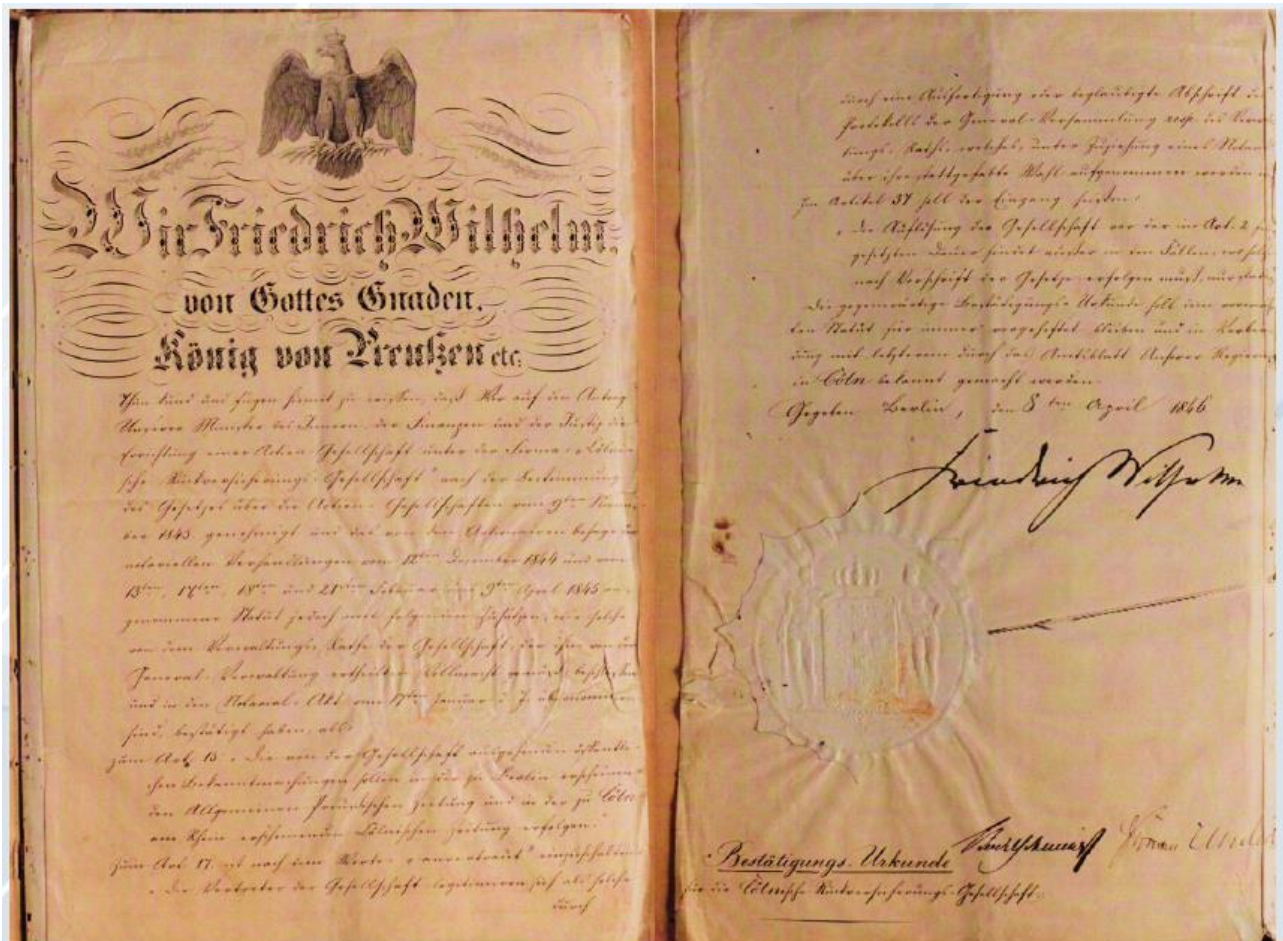

Der Brand der Nicolai-Kirche in der Nacht vom 5ten auf den 6ten Mai 1842, von der Holzbrücke gesehen

Veliki požar u Hamburgu 1842. godine

Kao odgovor na ukazanu potrebu za reosiguranjem, 1846. godine je osnovano prvo društvo za reosiguranje Koelnische Rueckversicherungs Gesellschaft AG (ili Cologne Re). Navodno je ideju dao Gustav von Mevissen, poslovni čovjek i političar uključen u tekstilnu industriju, željeznicu i tešku industriju, a učestvovao je i u osnivanju nekoliko banaka. 22. decembra 1842. su poslani pozivi odabranom krugu ulagača. Statut je napisan tokom 1843, a samo osnivanje je uslijedilo 8. aprila 1846. godine. Osnivanje je smatrano tako značajnim događajem da je povelju o osnivanju u Berlinu potpisao pruski kralj Friedrich

Wilhelm IV. Cologne Re je započeo rad s osnivačkim kapitalom od 3 miliona talira. Dionice društva su se prodavale na berzama u Kelnu i Parizu. Ipak, prvi posao je zaključio tek 1852., uz podršku francuskog kapitala. U prve tri godine društvo je proširilo poslovanje na Njemačku, Austriju, Švicarsku, Belgiju, Nizozemsku i Francusku, a potom je pokušalo dobiti i poslove iz Engleske. Čini se da je posao reosiguranja u Engleskoj bio neprofitabilan u tolikoj mjeri da je menadžer Cologne Re-a bio obavezan da se drži podalje od engleskog tržišta.

Povelja o osnivanju Cologne Re-a

The Cologne Re.
Oldest Reinsurance Company in the World - Established 1846

General & Cologne
RE

GeneralCologñe Re.

Gen Re.

Logo Cologne Re-a u periodu 1846.-1964., 1964.-1975., 1975.-1994., 1995.-2000., 2000.-2003., te od 2003. do danas

Nakon Cologne Re-a osnovani su i Aachen Re (1853.), Frankfurter Re (1857.) i Magdeburger Re (1862.). Očito, nazivi su davani po imenima gradova gdje su društva imala sjedište, a moguće je da je takvoj praksi doprinijelo i to što Njemačka još uvijek nije bila ujedinjena.

Sjedište nekadašnjeg Aachen Re-a je bilo u dvorcu Rahe od 1979. do 1995.

1872. osnovano je u Pruskoj Udruženje za požarna osiguranja, Verband offentlicher Feuerversicherungsanstalten, koje je imalo sekciju reosiguranja čija je reorganizacija uslijedila 1906. Po regulativi iz 1914., Udruženje je učestvovalo u osiguranjima svojih članova do 50% od sume osiguranja.

1886. osnovana je Frankona Re, pod imenom Badische Rueck- und Mitversicherungsgesellschaft u Mannheimu. 1907. ime je promijenjeno u Frankona Rueck- und Mitversicherungsgesellschaft. Iza II svjetskog rata ime je vraćeno na Badische Rueck, a pedesetih godina 20. stoljeća vratili su društvu ime Frankona. Negdje oko 1958. sjedište je prebačeno u Minhen.

1911. javni uredi za životna osiguranja su osnovali vlastitu instituciju za reosiguranje, Deutschland, kao dioničko društvo.

1911. osnovan je i Bayerische Rueckversicherungsbank.

1913. godine, 67% ili 386 miliona maraka ukupnog svjetskog premijskog prihoda profesionalnih društava za reosiguranje su držala njemačka društva.

Prvi ekscedentni ugovor

24. juna 1853. požarni ugovor je sklopljen između Aachen and Muenchener Fire Insurance Company i njegovog supsidijarnog društva Aachener Reinsurance Company i to je, koliko se zna, prvi ekscedentni ugovor ili barem jedan od prvih. Zanimljivo je da je Aachen Re već ranije dogovorio poslovnu suradnju sa L'Urbanie iz Pariza, znači i prije posla sa društvom-majkom.

Prvi ugovor o retrocesiji

Prvi ugovor o retrocesiji (gdje jedno društvo prenosi reosiguranje drugom društvu) desio se 1854. kada je le Globe Compagnie d'Assurance contre L'incindie cediralo (tj. retrocediralo) požarni posao na Riunione Adriatica.

Osnivanje Swiss Re-a

U noći sa 10. na 11. maj 1861. u švicarskom gradiću Glarusu izbio je požar na drvenom krovu jedne staje, požar koji je progutao dvije trećine grada (preciznije 593 kuće), ostavljajući oko 3.000 beskućnika. Jedan prirodni fenomen karakterističan za taj kraj, jaki južni vjetar fen, doprinio je razbuktavanju i širenju požara. Slično kao i u njemačkim državama prije ujedinjenja (Prije ujedinjenja 1871., kada je Wilhelm I proglašen carem Njemačke a Otto von Bismarck imenovan za kancelara, Njemačka se sastojala od 26 država – kraljevstava, velikih vojvodstava, vojvodstava, kneževina, slobodnih Hanseatskih gradova i jednog imperijalnog teritorija. U tekstu, pak, taj prostor uvijek zovemo Njemačka.), i u Švicarskoj se, nakon tako velikog tragičnog i skupog događaja za kojeg nije bilo mehanizma ublažavanja katastrofalnih posljedica, počelo ozbiljnije razmišljati o formiranju društava za reosiguranje.

Baš poput razvoja u Njemačkoj, i u Švicarskoj se počela stvarati industrija reosiguranja. Nakon usvajanja novog ustava 1848., pod uticajem ustava SAD i ideja Francuske revolucije stvoren je u Švicarskoj okvir za stvaranje industrije osiguranja. 1857. je osnovano društvo Swiss Life, a do 1863. osnovano je još barem 6 društava za osiguranje. Reosiguranje se u početku prakticiralo kao reciprocitetno dijeljenje rizika između domaćih društava.

Velika katastrofa u Glarusu je vodila do osnivanja Swiss Re-a 1863. godine. Osnivači su bili Helvetia General Insurance, Credit Suisse i Basler Handelsbank (danas UBS AG). Predlagač je bio Moritz Ignaz Grossmann, šef transportnih osiguranja i kasnije požarnih osiguranja u društvu Helvetia. Osnivački kapital je bio 6 miliona švicarskih franaka, s tim da je uplaćeno 15% tog kapitala. Povelju o osnivanju je 19. decembra 1863. potpisao Gottfried Keller, švicarski pjesnik koji je u to doba bio i prvi sekretar Ciriškog kantona.

Prvi marine ugovor je Swiss Re potpisao sa društvom-osnivačem, Helvetia General, na 31.12.1863., a stupio je na snagu 01.01.1864. Prvi požarni ugovor sklopio je sa Helvetia Fire 1. i 15. maja 1864., a taj je ugovor stupio na snagu 01. maja 1864. Već u prvoj godini Swiss Re je sklopio ugovore s društvima i iz Njemačke, Italije, Francuske, Austrije, Engleske, Belgije i Rusije, no počeci su bili teški. Dosta društava i na domaćem tržištu je još preferiralo suosiguranje a rezultati nisu bili sjajni, tako da je uprava sa Giuseppe (Josef) Bessom i Moritzom Ignazom Grossmannom uložila puno napora da se situacija stabilizira. Između ostalog, i kapital je smanjen sa 6 miliona na 4,5 miliona CHF. Negdje oko 1880. je reosiguranje ipak zauzelo ulogu na tržištu koja mu i pripada.

1880. je Swiss Re preuzeo prvi posao iz SAD, a 1882. je sklopljen i prvi potpisani ugovor sa društvom iz SAD.

Sjedište Swiss Re-a u Cirihi

U periodu 1870.-1871. 13 reosiguravatelja je osnovano u Njemačkoj, ali većina njih više nije postojala 1880. godine. Konkurencija ih je prisiljavala na prihvatanje poslova van tehničke opravdanosti i dovela do zatvaranja.

U tom periodu se zapaža da se reosiguranja otvaraju zbog požarnih osiguranja, a rijetko ili nikako zbog drugih vrsta osiguranja. Još 1846. Ernst Albert Masius je zapazio da nema dovoljno mogućnosti za reosiguranje od tuče. Ova konstatacija je istinita i dan-danas.

Razvoj u Velikoj Britaniji

Za Veliku Britaniju nije puno poznato o ranom razvoju reosiguranja. Autor Trenerry u "Porijeklu i ranoj historiji osiguranja" navodi da je reosiguranje definitivno bilo poznato 1450., no Kopf to smatra za grešku, jer se radilo o trgovcima koji su davali garancije za ispunjenje ugovora o osiguranju ukoliko originalni preuzimatelj ne ispuni obavezu, što ne potpada pod reosiguranje.

Oko 1844. se počelo sa sistemom reosiguranja života, koje je poprimilo na značaju te su postepeno uvođena pravila. 1849. napravljen je dogovor u pogledu reosiguranja života između 17 škotskih osiguravatelja života, a 1854. uredi za životno osiguranje u Engleskoj i Škotskoj sastavili i odobrili listu pravila za sprovođenje poslova reosiguranja. Reosiguranje se davalo na fakultativnoj osnovi. Čini se da u ranijem periodu osigurane sume nisu bile dovoljno visoke da se organizira sistem reosiguranja, te su se rizici, ako je bilo potrebe, dijelili uzajamno sa drugim osiguravateljima, a slično se radilo i u nekim drugim zemljama Europe i u SAD.

Još 1850. Standard Life Assurance Company iz Edinburga je počeo sa ograničavanjem svojih obaveza po rentnim poslovima, i kupovao je rente od vlade po istim životima. U to vrijeme prihodi koje je vlada davala su bili izuzetno povoljni kupcima.

Reosiguranje je ipak imalo jako mali značaj u Velikoj Britaniji jer ga autor Gow u svojoj knjizi iz 1895. ne spominje nikako, a u zakonu o pomorskom osiguranju iz 1906. reosiguranju su posvećena samo dva paragrafa.

Prvi zabilježeni ugovor o reosiguranju u Velikoj Britaniji je bio zaključen 1824. između La Nationale iz Pariza i društva Imperial iz Londona (koje se ujedinilo kasnije sa Alliance Assurance Company). Ugovor nije bio u formalnom obliku, a Kopf navodi da je ugovor još trajao kada je pisao svoj rad (rad je objavljen 1929.).

1828. Royal Exchange Assurance je dobilo fakultativnu ponudu od Guardian za reosiguranje rizika prihvata dvostrukog učešća usljed greške, no odbor direktora je tu ponudu odbio.

Iste te godine Alliance Marine Company je reosiguralo kod Lloyd'sovih preuzimatelja znatan dio svog učešća osiguranja zlata na brodovima Almeria i Princess Charlotte, uz veliku razliku u premiji u svoju korist.

H.S. Moore je pri iznošenju svog rada pred Institutom osiguranja Irske 4. marta 1910. razmatrao razvoj reosiguranja u Britaniji sredinom 19. stoljeća. Govoreći o 1845. naveo je da nije bilo posebne potrebe za reosiguranjem, jer su uredi za požarna osiguranja zadržavali izuzetno velike iznose, čak i po 250.000 dolara (nepoznato zašto je dolar naveden kao valuta) na skladištima uz premiju od dva šilinga.

Kakva je praksa bila do tada pokazuje i primjer preuzimatelja društva Indemnity Mutual Marine Assurance Co., gosp. Williama Ellisa, koji nikada nije reosigurao rizik, već samo preuzimao iznose koje je bio spreman platiti. 1854. platio je za jednu totalnu štetu iznos koji je odgovarao šestini cjelogodišnjeg premijskog prihoda društva.

1856. godine Guardian Assurance Company je odlučio da dio svojih rizika reosigura kod drugih društava. U junu 1879. donijeli su novu odluku na skupštini kojom je uprava ovlaštena da preda ili preuzme u reosiguranje posao bilo kojem društvu ili od bilo kojeg društva van Velike Britanije.

1858. godine osnovano je tarifno udruženje Tariff Association of British Fire Offices. 1863. uputili su cirkular da se neće davati garancije (izraz koji se u to vrijeme koristio za reosiguranje požarnih rizika) uredima koji se ne priključe tarifnom sistemu, bez obzira na vrstu rizika, bez obzira je li rizik preuzet po tarifi ili nije, ili po stopama iz tarife ili stopama koje nisu iz tarife. Nakon još nekih propisa, konačno 1871. na snagu dolaze pravila koja su u suštini i danas (znači, do te 1929. godine kada je tekst objavljen) na snazi, a za ta pravila se može reći da ustanovljavaju priznanje reosiguranja kao sastavnog i neophodnog dijela požarnog osiguranja u Velikoj Britaniji, ali uz napomenu da se odnose na fakultativna reosiguranja, a ne i na ugovorna reosiguranja. Po nekim tumačenjima ugovorna reosiguranja su bila tako rijetka u to doba da ga društva za osiguranje nisu ni prepoznavala kao reosiguranje.

Prvo nezavisno društvo za reosiguranje u Velikoj Britaniji osnovano je s kapitalom od 100.000 funti 8. jula 1867. godine pod nazivom Reinsurance Company Ltd. U to vrijeme znalo se za postojanje samo devet nezavisnih ureda koji su se bavili reosiguranjem, 5 u Njemačkoj, 2 u Austro-Ugarskoj, 1 u Belgiji i 1 u Švicarskoj. Sljedeće društvo koje se

formiralo, sa većim kapitalom od 500.000 funti, bilo je London General, 1. oktobra 1873., a kasnije je svoje poslove to društvo prenijelo na Fire Reinsurance Corporation, koje je osnovano 9. juna 1874.

Dva francuska društva su poslovala u Velikoj Britaniji putem svojih ureda, Caisse Generale de Reassurances et de Co-assurances koje je otvorilo svoj ured 1873., te Le Monde Compagnie d'Assurances, s uredom otvorenim 1874.

1877. osnovano je društvo Central Reinsurance Company, ali nema podataka da je zaista i poslovalo. Iste godine je osnovano i društvo London reinsurance Company, poslovalo je 4 godine i potom prenijelo svoje poslove na druga društva. Također u 1877. osnovano je i društvo Underwriters Association, radilo je do 1885. Iste godine osnovano je i United Fire Reinsurance Company (kapital 50.000 funti), koje je izgleda i prvo strano reosiguravajuće društvo kojem je dopušteno poslovanje u SAD. Ostvarili su premiju u SAD od 900.000 USD za 9 mjeseci 1882., te 1.500.000 USD u 1883.

1879. osnovano je East Lancashire Fire Reinsurance Company, ali nema podataka o poslovanju. 1880. nastalo je British Reinsurance Company, zatvoreno je 1886. Iste 1880. je osnovano i Equitable Fire Reinsurance, a prestalo je raditi 1884. Niz drugih društava je također osnovano u tom periodu, ali nisu ostavili nekog traga za sobom. Od 1860. do 1894. osnovano je nekih 44 društava koja su se bavila samo reosiguranjem u Ujedinjenom Kraljevstvu.

1891. reosiguranje pomorskih rizika je izričito spomenuto u zakonu pod nazivom Stamp Act, te u zakonu Marine Insurance Act 1906.

Prije 1914. i izbijanja I svjetskog rata reosiguranje nije imalo neku burnu historiju u Velikoj Britaniji. Većina reosiguranja je vršena na fakultativnoj osnovi, a provizija koju je reosiguranje plaćalo bila je malo veća od provizije koju je osiguravatelj davao agentu što nije stvaralo neki profit za direktno osiguranje, te je reciprocitet bio osnovni razlog kupovanja reosiguranja. Provizije su se povećale sa pojavom obligatornih ugovora reosiguranja. S izbijanjem I svjetskog rata i povlačenjem njemačkih društava za reosiguranje, britanski osiguravatelji su ostali praktički bez mogućnosti plasmana reosiguranja na koju su se ranije uveliko oslanjali.

U periodu od 1920. do 1926. reosiguranje pomorskih rizika u Velikoj Britaniji je zabilježilo znatne gubitke.

To je dovelo do propasti društava The Consolidated, The Profits and Income, The Western Alliance i drugih, uz gubitak nekih 4,5 miliona funti kapitala dioničara britanskih reosiguranja.

Iako se osiguranje odgovornosti za automobile u to vrijeme davalo na neograničeni iznos, vrlo malo tih osiguranja je reosiguravano. Uobičajeni načini transfera rizika su bili kroz pool-ove, putem reosiguranja viška štete, kroz ekscedentna pokrića ili fakultativno.

1901. osnovano je reosiguravajuće društvo Pall Mall, potom 1903. Consolidated (likvidirano 1926.), 1905. Alpha, 1906. Aldwych, 1907. Mercantile and General, 1908. British and European, 1908. City Equitable (likvidirano 1922.), 1908. City of London (likvidirano 1922.), 1908. Reinsurance and Guarantee (likvidirano 1919.), 1909. City Fire i Anglo Scottish General Commercial, 1911. European General, 1911. Metropolitan., 1911. British (likvidiran 1921.), 1912. Inclusive, 1914. Home and Foreign, 1916. Essex Union

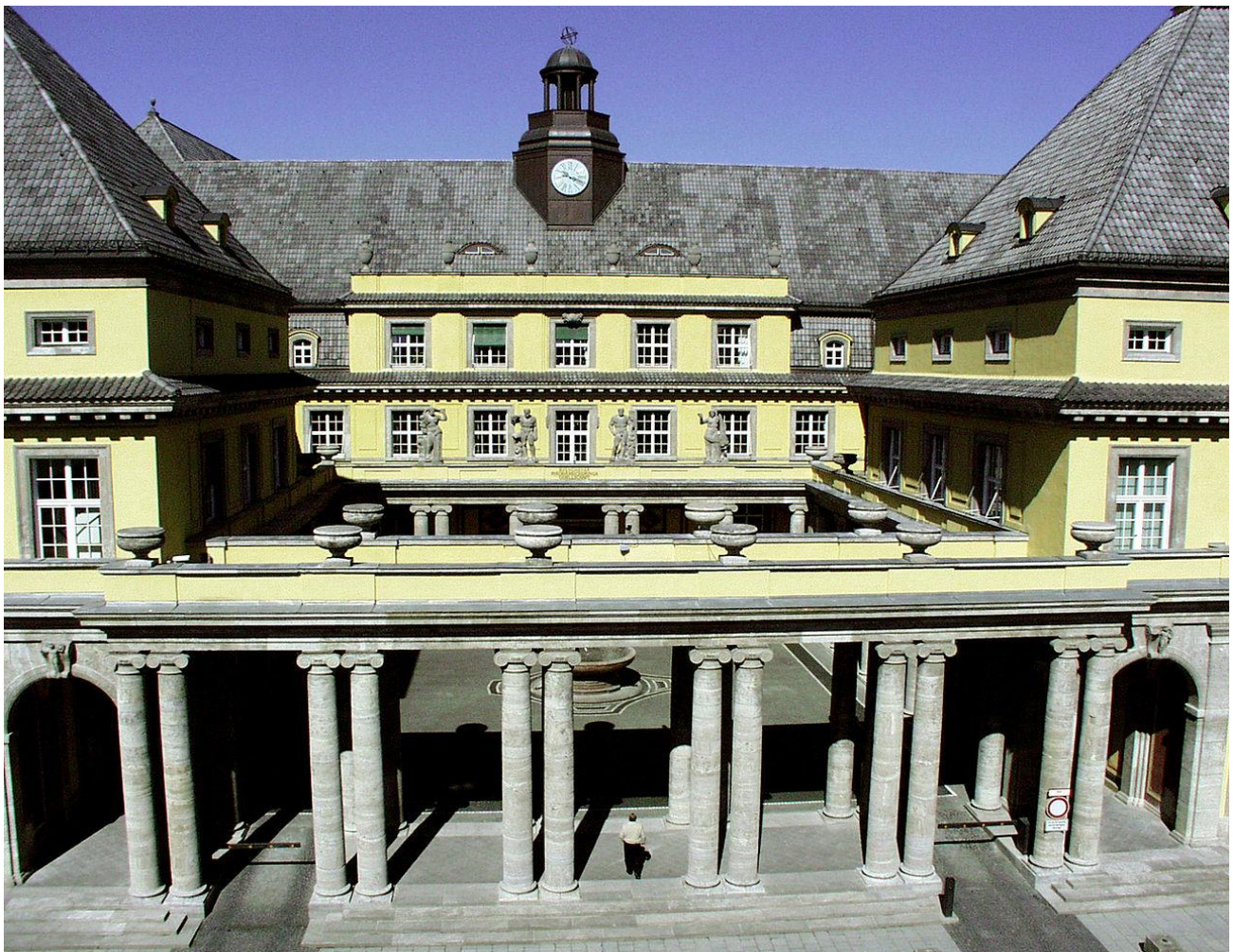
(likvidiran 1922.), 1917. British Insurance Alliance, 1919.: Associated Reinsurers, First National (likvidiran 1923.), General Reinsurance (likvidiran 1923.), London Associated, London and Edinburgh, Olympic, Reinsurance Corporation, Tariff Reinsurances, Treaty Reinsurances, Victory, Western Alliance (likvidiran 1924.), 1921. City Equitable Associated (likvidiran 1922.), 1923. St. Christopher. Podatke je dao Kopf, prema izdanju The Policyholder, Manchester, 5. februar 1930.

1920-tih je u Velikoj Britaniji bilo 9 britanskih reosiguravatelja, no nisu se svi iskazali pa ih je već u 1930-tima bilo samo šest.

Osnivanje Munich Re-a

Danas najveće i najjače društvo za reosiguranje na svijetu, Munich Re (Muenchener Rueckversicherings Gesellschaft) osnovano je 19. aprila 1880. godine. Inicijativu su dali Carl von Thieme, Baron Theodor von Cramer-Kletta i Wilhelm Finck. Carl von Thieme je bio drugi sin Juliusa von Thiemea, direktora društva Thuringia iz Erfurta, tako da je odrastao uz osiguranje. Prema Kopfu, njegova je ideja bila, uvidjevši uskost obima poslovanja Thuringie, da se stvori društvo koje će poslovati po vrstama osiguranja, na brojnim poljima reosiguranja i koje će zaista po karakteru biti međunarodno. Pri tome bi takvo društvo trebalo biti nezavisno i samodovoljno i baviti se samo reosiguranjem. Poslovanje na međunarodnom tržištu je zasnivao na ideji ublažavanja efekata čisto lokalnih promjena u poslu, klimatskih promjena i okolnosti poslovanja. I takvo poslovanje je smatrao prvim korakom u atomizaciji i distribuciji rizika. Stoga je prijedlog o osnivanju predao grupi bankara i industrijalaca u Minhenu. Obim posla je u početku namjeravao osigurati kroz vlasništvo dionica u direktnim osiguranjima.

Krajem 1890. Munich Re je osnovao odjel u Londonu, a iste godine je počeo preuzimati i ugovore iz SAD. Počeo je raditi u New Yorku 1898., Wisconsinu 1897. i u Massachusettsu 1899. zbog širenja poslovanja po svijetu, kapital je 1898. podignut sa 10 na 20 miliona maraka.

Glavni ulaz u zgradu Munich Re-a

U ranim godinama poslovanja Munich Re je imao tri veće krize – požare u Baltimoru 1904. i San Franciscu nakon potresa, 1906., kao i I svjetski rat. Požar u San Franciscu je koštao Munich Re 11 miliona maraka. 1914. godine Munich Re je imao premijski prihod od 204 miliona zlatnih maraka, a 69% premije je dolazilo iz inozemstva. Premijski prihod 1922. je iznosio 50 miliona maraka, a preći će 125 miliona maraka premijskog prihoda tek 1924.-1925. 1927. je bio drugi po veličini reosiguravatelj u svijetu, iza Swiss Re-a.

Njemačka nakon I svjetskog rata

Nakon I svjetskog rata, 1922. i 1923. godine u Njemačkoj su osnovana 192 društva za reosiguranje. Dobro su radila dok je bila visoka inflacija, no nakon tog perioda je postalo očito da su se više kockala na kursu između marke i stranih valuta.

42 društva za reosiguranje u Njemačkoj su 1927. ostvarila premijski prihod od 215.453.583 R.M. u neživotnim vrstama reosiguranja, a u životu 97.425.683 R.M. 1929., pak, je bila godina s najvećim kvotama šteta u poratnom razvoju njemačkog reosiguranja.

Francuska

Nakon Guidon de la Mer 1671., kojim je reosiguranje izričito odobreno, u značajnijoj mjeri se praksa reosiguravanja između društava koja su osiguravala od požara u Francuskoj razvila nakon 1820. Riječ „fakultativno“ je prvo upotrijebljena u ugovoru između Compagnie Royal iz Pariza i Compagnie des Proprietaires Reunis iz Brisela, 1824. Čini se da kada se sklapao novi ugovor, ured/društvo koji je preuzimao rizik nije odustajao u početku od prava da odbije ponuđene rizike.

U nekom periodu prije 1871. u Francuskoj je postojala praksa da se pronađu društva za osiguranje koja su se specijalizirala da preuzmu višak rizika od drugih društava. Posebno je to bilo izraženo kod požarnih osiguranja gdje su društva često preuzimala jako velika učešća. Ta francuska nezavisna društva koja su se bavila reosiguranjem su uvjetovala da društva nisu međusobno sklapala ugovore o reosiguranju, kao što je bila praksa u Velikoj Britaniji.

1869. u Parizu je osnovano društvo Compagnie Special d'assurance et de Re-assurance Maritimes. Nekoliko godina kasnije, 1874., u poslu su bile aktivne La Reassurance (s kapitalom od 5 miliona franaka) i Caisse Generale des Re-assurances et de Co-assurances contre Risques d'Incendie (isto s kapitalom od 5 miliona franaka). Prije su ugovore o reosiguranju sklapali u pravilu s njemačkim i italijanskim društvima, a odnose sa direktnim osiguranjima su uglavnom imali sa uredima u Velikoj Britaniji.

Praksa i principi u reosiguranju u Francuskoj od 1870. su bili sljedeći:

- 1) Premije reosiguranja su bile po potpuno istim stopama kao što su stope na polici osiguranja;
- 2) Direktno osiguranje je na riziku zadržavalo istu sumu koju je davalo i društvu za reosiguranje;
- 3) Obračuni su se izmirivali svaka tri ili svakih šest mjeseci, prema dogovoru;
- 4) Štete ispod 2.000 ili 3.000 franaka su općenito uključivane kao odbitak u tekući obračun premije i nisu se odmah potraživale;
- 5) Veće štete su trebali biti plaćene od reosiguravatelja odmah nakon što ih plati direktno osiguranje;
- 6) Sve razlike između direktnog osiguranja i reosiguravajućih društava su rješavane putem arbitraže a ne sudova.

Očito su postavljeni principi trebali pomoći da se izbjegne loša praksa koja se javljala u Velikoj Britaniji i koja je u ranijem periodu dovela do zabrane reosiguranja.

Jedan od oblika poslovanja je bio da se ponuđeni rizik unosi u knjigu (carnet) a potpis predstavnika reosiguravajućeg društva je pokazivao prihvrat rizika u reosiguranje.

1884. je u Parizu osnovano društvo Societe Anonyme de Re-assurances. Ovo društvo je imalo društvo-kćerku u SAD, Fire Reassurance Company, sa sjedištem u Hartfordu. U Connecticutu su licencirani 1911., a prekinuli su poslovanje u toj državi 1920.

1928. godine u Francuskoj je bilo 17 društava koja su se bavila reosiguranjem, od toga 4 su imala nešto malo direktnog osiguranja. Od njih 17, samo 6 je postojalo prije 1914. Najstarije je bilo već pomenuto Societe Anonyme de Re-assurances (osnovano 1884.), potom je formirana Atlantide (1890.), Reassurances Nouvelles (1904.) i Havraise (1905.).

Kopf navodi i datume osnivanja nekih drugih društava – 1913. Cie. Europeene, 1916. Francaise de Reass., 1916. Parisienne de Reass., 1919. Les Reassurances, 1920. Generale de Reass., 1921. La France Reassurances, 1926. Cie. Co. et Reassur.

Još pet društava se „uglavnom bavilo reosiguranjem“ – National Reass., National Credit and Reass., La Polaire, Seine et Rhone i Oceanide.

1946. Francuska je osnovala CCR – Caisse Centrale de Reassurance, u 100% državnom vlasništvu.

1970. Francuska je osnovala SCOR – Societe Commerciale de Reassurance, kao državno društvo koje je kasnije privatizirano.

Prvi ugovor o reosiguranju viška štete – Excess of Loss

Prvo pokriće viška štete (XL, XoL tj. pokriće Excess of Loss), što je moderni razvoj u požarnom reosiguranju, je ustanovio gosp. Cuthbert Heath iz Lloyd'sa negdje između 1880. i 1890. Društvo koje cedira rizik zadržava za sebe cijeli iznos bilo koje štete do dogovorene visine, te reosigurava štetu iznad te visine, do određenog iznosa.

S početkom osiguranja automobila, 1896., u sve većoj primjeni za tu grupu osiguranja je i pokriće viška šteta, koje se sporadično pominje već od 1889.

Danska

Danas Danska i nije na listi zemalja poznatih po reosiguranju, a možda najpoznatije društvo Copenhagen Re kao reosiguravatelj srednje veličine je prestao preuzimati nove poslove 2001. (nakon napada na Svjetski trgovački centar u New Yorku 11.09.2001.), a run-off portfelja Copenhagen Re-a je preuzeo Enstar 2009. Copenhagen Re će biti upamćen i po nečemu što nema direktne veze sa štetama i zaštitom, po čuvenom ponoćnom prijemu tokom konferencija u Monte Carlu, a tu tradiciju prijema je danas nastavio White Mountains iz SAD-a.

No početkom 20. stoljeća Danska je zaslužila da se nađe u radu Kopfa.

Prva poznata distribucija rizika u Danskoj, kako po Kopfu navodi Royal Chartered Marine Insurance Company u Kopenhagenu u svojoj knjizi povodom dva stoljeća rada (osnovani 1726.) iz 1926., desila se 2. jula 1658., kada je broker ili agent von der Wiele plasirao 5 polica kod različitih preuzimatelja, a radilo se o pokriću putovanja od Kopenhagena do Portugala i natrag.

Kasnije je von der Wiele pisao da je jedan od preuzimatelja, Jochin Heusch iz Hamburga, bankrotirao i da je Wiele pokušao, bez uspjeha, reosigurati Heuscheov udio u riziku. Korišteni termin je bio „reasseuriren“. Po današnjim standardima ovo možda ne bi bilo reosiguranje, ali je primjer tadašnje prakse „zamjene“ učešća.

Ranije navedeno društvo Royal Chartered Marine Insurance Company je u jednom dopisu vladi 1775. napravilo indirektnu referencu na reosiguranje. Čini se da je monopol društva naišao na aktivnu konkurenciju privatnih osiguravatelja od 1760. pa nadalje. U tom dopisu

iz 1775. navodi se da se hiljade privatnih osiguravatelja reosigurava u pogledu teških rizika kod društava koja nisu imala odgovarajuća saznanja o okolnostima rizika koje preuzimaju.

Samo društvo Royal je ugovaralo reosiguranje pomorskih rizika još 1780., ali sporadično. Tada je dalo u reosiguranje u Hamburg, po višoj premijskoj stopi, dva broda koja su znatno kasnila na svom putu ka „Zapadnoj Indiji“ (Antili). Redovito je prakticiralo reosiguranje od 1841.

Požarno osiguranje su dugi niz godina skoro isključivo u Danskoj obavljala tri uzajamna društva, Copenhagen Fire Fund, osnovan 1731., Kobstadernes General Fire Fund, osnovan 1861. i Landbygningernes Fire Fund, osnovan 1792. Godinama se, pak, nisu reosiguravali. Copenhagen Fire Fund je počeo s reosiguranjem 1855., Landbygningernes 1900., a Kobstadernes 1914. Najstarije dansko društvo koje je postojalo oko 1930. a bavilo se isključivo reosiguranjem je bilo Nordisk Reinsurance Company of Copenhagen, osnovano 1894.

U dokumentu o Kraljevskoj koncesiji iz 1778., društvu Royal Chartered Fire Insurance Company of Copenhagen je dopušteno tražiti zaštitu reosiguranjem za velike rizike. Čini se da društvo to nije radilo jer je 1817. istraživalo mogućnosti dobijanja reosiguranja izvan zemlje, najvjerojatnije u Hamburgu. Ipak je društvo zbog straha od miješanja reosiguravatelja u rješavanje šteta ili neplaćanja obaveza odustalo od reosiguranja i nije počelo redovito koristiti usluge reosiguranja sve do 1870.

Društvo Nye Danske Fire Insurance Company je otvoreno 1864. i u promotivnom materijalu je navelo da ima namjeru distribuirati rizike putem reosiguranja koliko god je to moguće. S jednim britanskim društvom je dogovorilo ugovorno reosiguranje 1878. No ugovor je otkazan 1882., jer je bio obliigatordan za dansko društvo, ali ne i za britansko.

1852. je osnovano društvo Copenhagen Marine Insurance Company, prvo koje je nastalo nakon ukidanja monopola Royaala, i odmah nakon osnivanja je počelo kupovati reosiguranje.

1916., u toku I svjetskog rata, danska Skandnavia je počela raditi reosiguranje u SAD.

Švedska

Iz dokumenata društva Skandia Insurance Company, koje je osnovano 1855., društvo nije moglo prihvatiti više od Rd 150.000 po jednom riziku bez reosiguravanja kod drugog društva. U prvoj godini rada zaključilo je barem dva ugovora o reosiguranju, jedan sa Prussian National Insurance Company of Stettin, 1855., i jedan sa Assicurazioni Generali iz Trsta, 01. oktobra 1855.

1894. društvo Thule je osnovalo reosiguravatelja života Egid, no bez podrške u poslu zatvoreni su nakon par godina.

1900. je Skandia ušla na tržište reosiguranja SAD-a.

1907. Trygg je osnovao društvo za reosiguranje, Atlas, s kapitalom od milion kruna.

Udruženje švedskih društava za osiguranje života osnovalo je maja 1914. putem svog Clearing Institute for Reinsurance (Instituta za poravnanje za reosiguranje) Reassurance Company Sveriges, s kapitalom od 600.000 kruna.

1919. osnovano je društvo za reosiguranje života Vala. U vrijeme pisanja rada (1929.) Kopf navodi da je u Švedskoj bilo 23 reosiguravatelja sa ukupnom premijom od oko 30 miliona kruna.

Norveška

Christiania General Insurance Company (Storebrand) je autora Rendtorffa snabdijela podacima o ranoj historiji reosiguranja u Norveškoj. Uzajamna udruženja za osiguranje pomorskih rizika su prva počela sa reosiguranjima nepoželjnih rizika u cjelini, po najjeftinijim premijama, 1840. godine i to plasiranjem posla u Hamburg. Fakultativna pokrića između udruženja datiraju oko 1843. Obligatorni ugovori su se pojavili oko 1880. godine između uzajamnih udruženja u Norveškoj.

Čini se da su kod dioničkih društava koja su se bavila pomorskim osiguranjima pitanje reosiguranja razmatrali oko 1850. 1854. oko 16% premije Christiania Marine Insurance Company je bilo reosigurano.

Malo se zna oko reosiguranja požara. Storebrand je reosiguravao neke manje iznose od 1849., a Lillebrand od 1848.

Čini se da je veliki požar u Kristijaniji 1855. nametnuo potrebu za reosiguranjem. 1862. Storebrand je sa jednim britanskim društvom sklopio prvi ugovor o reosiguranju, a taj ugovor je još trajao 1922. Storebrand je 1880. otvorio ured za reosiguranje u Londonu, ali je taj ured zbog neuspjeha zatvoren 1883.

Životno osiguranje bilo je reosiguravano prvenstveno sa njemačkim društvima. 1917. je osnovano društvo Norske Folk za reosiguranje života domaćih društava, po uzoru na Sverige iz Švedske.

Društvo Norske Assurance Union osnovano je 1916., a Anth. B. Nilsen's Reassurance 1919.

Finska

Za Finsku Kopf navodi samo nekoliko društava koja su se bavila reosiguranjem i godine njihovog osnivanja: 1899. Osmo Aterforsakrings, 1906. Verdondi Forsakrings, 1917. Finska Reassurances i 1923. Norma Aterforsakrings.

Italija

Riunione Adriatica di Sicurtà iz Trsta, osnovana 1838., prema Kopfu, još je od prvih dana nakon osnivanja ugovarala fakultativna reosiguranja. 1842. je ušla u dogovor sa društvom Azienda po kojem je Riunione preuzeo cijeli požarni portfelj Aziende za Lombardiju, čime je prenijet cijeli posao. Riunione iskazuje i u svojoj bilanci za prvu godinu poslovanja stavku za reosiguranje, vjerojatno za fakultativno reosiguranje.

U knjizi Rendtorffa „Historija reosiguranja“ prikazana je kopija ugovora između Riunionea i Assicurazioni Generali, također iz Trsta. Ugovor je datiran 3. decembar 1849., a njim je pokrivena trećina udjela u požarnom osiguranju za firmu za snabdijevanje plinom Firenze (Florence Gas Works). Ovaj ugovor pokazuje da se i pored sklopljenih ugovora nastavila i praksa sklapanja fakultativnog reosiguranja.

Assicurazioni Generali je, po istoj knjizi, odlučio na sjednici uprave 19. jula 1832. da reosigura jedan požarni i jedan pomorski rizik. Požarni rizik je reosiguran čak za veću premijsku stopu, jer su radije željeli manji gubitak nego da nose preveliki rizik. 1833. godine Assicurazioni Generali izdao je instrukcije svojim agentima da određene rizike mogu preuzimati samo ako su reosigurani, a to pokazuje i njihovu praksu redovitog sklapanja fakultativnih reosiguranja.

1843. Assicurazioni Generali je sa Riunione Adriatica sklopio ugovor o pomorskom reosiguranju, a koji je bio na recipročnoj osnovi i pokrivao je samo pomorski kasko.

1850. požarni ugovor je sklopljen između Schlesische Fire Insurance Company iz Breslaua i Riunione Adriatica. Iste godine požarni ugovor je sklopljen između Riunione kao reosiguravatelja i pariške Compagine d'Assurances contre l'Incendie kao cedirajućeg društva.

1922. u Rimu je osnovano društvo Unione Italiana di Riassicurazioni.

Evo kratkog pregleda nekih od društava za reosiguranje i godina njihovog osnivanja: Ansonia (1898.), Unione Italiana (1917. – iz teksta Kopfa je nejasno radi li se o istom društvu za koje je ranije navedeno da je osnovano 1922.), Riassicuratrice (1918.), Riass. Consorziale (1918.), Istituto Italiana (1920.), Generale de Riassicurazioni (1923.).

Švicarska

Švicarski rentni zavod (Swiss Annuity Institution) je imao nekoliko ugovora o reosiguranju, jedan od njih je sklopljen sa Frankfurter Reinsurance Company 1. oktobra 1958., za pokriće rizika života. Cologne Re je pokrивao životna reosiguranja u periodu od 1854. do 1860. No u periodu od 1865. do 1880. reosiguranje života se sporo razvijalo jer nema podataka da su u Švicarskoj druga reosiguranja, osim Swiss Reinsurance Company, poslovala na tom polju. 1880. s poslovima u Švicarskoj je počeo Munich Re, a potom je proširio poslovanje i na reosiguranje života. 1885. Cologne Re je ponovo počeo preuzimati reosiguranje života u Švicarskoj, nakon punih 25 godina. Swiss Re, osnovan 1863., počeo je s reosiguranjem života 1868., a sa ugovorima za nezgodu 1880. 1927 Swiss Re bio najveće društvo za reosiguranje u svijetu, sa aktivom od 358 miliona franaka i premijskim prihodom od 297 miliona švicarskih franaka.

1911. osnovan je Union of Cantonal Fire Insurance Institutions, ovo udruženje je provodilo reosiguranje za svoje članove.

4. juna 1923. je licencu za rad dobio Union Re kojeg je Munich Re osnovao u Cirihi, najvjerojatnije da bi mogao posredno preko tog društva raditi u zemljama pobjednicama nakon I svjetskog rata. 1988. je ovo društvo preuzeo Swiss Re.

Evo nekih švicarskih društava za reosiguranje i godina njihovog osnivanja: Swiss Re (1863.), Baseler Rueck (1969.), Switzerland General (1869.), Prudentia (1875.), Swiss

Cantonal Rueck (1910. – čini se da je ovo Union of Cantonal Fire Insurance Institutions za koji je ranije rečeno da je osnovan 1911.), Allgemeine Rueck (1919.), Rheinische Rueck (1923.), Union Re (1923.), New Insurance and Reinsurance (1926.).

Austrija

Ured za uzajamno požarno osiguranje iz Beča, Wechselseitige Brandschaden u. Janus Versicherungsanstalt je 9. augusta 1824. sklopio ugovor o reosiguranju dijela svog posla sa Azienda Assicuratrice iz Trsta. Ideja je bila da se posao plasira po nižim premijskim stopama i tako osigura dobit. Azienda je bila spremna preuzeti do 30 miliona krana po premiji 25% nižoj od originalne. Nema podataka da je ugovor ikada i sproveden u djelo.

Čini se da je rast potražnje za reosiguranjem u Austriji bio stalan, a to pokazuje i zahtjev podnijet 25. septembra 1845. koji je Imperial and Royal First Privileged Insurance Company iz Beča uputila na London Assurance Exchange.

Evo nekih austrijskih društava za reosiguranje i godina njihovog osnivanja: Wiener Rueckversicherung (1869.), Wechselseitiger Rueckversicherung (1885.), Bundeslander Rueckversicherung (1897.), Internationaler Rueckversicherung (1906.).

Posrnuli Wiener Rueck je nakon više od stotinu godina rada 1994. bio kupljen od strane Cologne Re-a.

Rusija

Posao reosiguranja iz Rusije je zasigurno bio plasiran 1870. kod 11 engleskih društava, putem brokera u Londonu.

Rusija je pokušala reosiguranje na državnom nivou, jer su strana reosiguranja uzimala iz države puno novca. 1896. u vrijeme kada je financijski ministar bio von Witte, osnovan je Ruski zavod za reosiguranje (Russian Reinsurance Institution). Ipak, kroz nekoliko godina reosiguranje je ponovo rađeno kod stranih društava, a zavod je propao. Zakon o osiguranju Sovjetske Rusije od 25. septembra 1925. sadrži pravila o reosiguranju kod stranih društava. Reosiguranje nije dopušteno za obavezna osiguranja, a za rizike transporta je data sloboda reosiguranja. Pravila izričito odobravaju ugovorno reosiguranje i to po metodu reosiguranja viška štete.

Moscow Fire je počeo raditi u SAD-u 1900. godine, a od te godine do 1913. još 8 drugih ruskih društava je radilo reosiguranje požara u SAD.

16. novembra 1947. formirano je društvo Ingosstrakh koje se bavilo i reosiguranjem, ne samo u Savezu Sovjetskih Socijalističkih Republika, već su urede otvarali i u Finskoj (1952.), Pakistanu (1953.), Egiptu (1954.), Avganistanu (1955.), Alžiru (1963.), Maliju (1963.), na Kubi (1971.), te preko svog društva kćerke u Velikoj Britaniji su poslovali i u Francuskoj, Egiptu, Siriji, Sudanu, osnovali su 1958. društvo Garant u Austriji, a radili su skupa sa Indijom i preko biroa u Mumbaiju.

Nizozemska

U Nizozemskoj se reosiguranje života po sistemu riziko-premije redovno sprovodilo od 1914. Zainteresirana društva su obavještavala središnji ured o viškovima, koji su potom dodjeljivani jednom ili su raspoređivani na više društava. To je rađeno na bazi utvrđenih ugovora, bez preferencija ili selekcije između društava. 1921. tri su se društva povukla, te je načinjena reorganizacija i počelo se sa stavljanjem rizika u pool. Članice su pokrivale eventualni gubitak poola na kraju godine. Pool nije imao kontrolu nad sredstvima, već je samo obavljao administriranje, a preuzimao je samo homogene rizike.

Neka od društava u Nizozemskoj i godine osnivanja: Nederlandsche Her (1889.), Tweede Nederlandsche Her (1899.), Derde Nederlandsche Her (1899.), Universelle Reassuranties (1924.).

David M. Holland citira Freda Bosserta iz firme NRG (Nederlandse Reassurantie Group) u pogledu anegdota iz njihove historije reosiguranja: „Još je pomalo rano da se napiše historija profesionalnog reosiguranja u Nizozemskoj, ali kada dođe vrijeme za to, to će biti zanimljiv zadatak, a neki djelići zaslužuju biti otkriveni već sada. Zapisano je da je, tokom zadnje godine rata, bila praksa kod jednog od spomenutih nizozemskih društava za reosiguranje da se borderoi reosiguranja koriste kao gorivo za zagrijavanje ureda, a da je odmah nakon oslobođenja jednom od direktora trebalo dva dana putovanja biciklom iz Amsterdama u Hag radi posjete klijentu.“

Mađarska

Jedno od prvih društava koje je iskazalo interes za britanske poslove reosiguranja bilo je Fonciere Pester iz Budimpešte, osnovano 1864. Društvo je imalo predstavništvo koje je preuzimalo reosiguranje u Londonu od 1877. Pojavljuje se i ime društva Pannonia Rueck, koje je radilo 1927., no godina osnivanja za to društvo nije data.

Japan

Prvi poznati ugovor o reosiguranju je sklopljen između Yokohama Insurance Company i Commercial Union Assurance Company, 1904. ili 1905. godine. Kasnije, 1908. ugovor je prebačen na Liverpool & London & Globe Insurance Company.

Dr. Schultz, raniji generalni direktor South Germany Reinsurance Company je dodatno pojasnio i prezentirao ugovore o reosiguranju u Yokohami, a prof. Kambe iz Yokohame je po povratku iz Europe u jesen 1910. napravio izvještaj o praksi osiguranja u Europi. Brzi industrijski razvoj u Japanu doveo je do stvaranja Kyodo Fire Insurance Company u Osaki i sklapanja poslova reosiguranja sa društvom dr. Schultza.

Tri nezavisna društva su osnovana u Japanu, Dai-Nippon 1919., Tatsuumu, 1919. i Nissho Fire and Marine, 1917. Njihova premija 1927. je bila viša od 4 miliona jena.

Turska

Prema zakonu od 7. juna 1927. Turska je uvela monopol nad reosiguranjem. 50% svakog rizika koji je preuzelo domaće ili strano društvo za osiguranje mora biti reosigurano kod

Nacionalnog reosiguranja (National Reinsurance), a ono mora rizik prihvatiti. S obzirom na mali kapital, oko 500.000 USD, očito da bi to društvo moglo preuzeti samo vrlo mali dio od svih rizika, koji su procijenjeni na 50 miliona USD godišnje, tako da će morati tražiti pokriće na tržištu u Europi. Sa Švicarskom je to u principu i bilo dogovoreno. Kopf procjenjuje da se iz Turske odlivalo putem retrocesije barem 60% premije. Monopol je bio postavljen na 25 godina, a odlukom od 19. marta 1929. monopol je dat na 15 godina banci Banque d'Affaires.

Prema stranici društva za reosiguranje Milli Re, 26.02.1929. Turkiye Is Bankasi (Isbank) je osnovala Milli Re, koji je s polsovanjem započeo 19.07.1929., s ciljem da vodi sistem obaveznog reosiguranja i održava monopol reosiguranja. Cilj sistema obaveznog reosiguranja je bio da razvije i nacionalizira tržište osiguranja Turske na kojem su u to vrijeme dominirala strana društva. Cilj obaveznih cesija je bio i da se smanji odliv gotovine putem ograničavanja nivoa premija koje su se cedirale van zemlje. Milli Re je bio prvo društvo i to u privatnom vlasništvu koje je preuzimalo obavezne cesije u svim vrstama osiguranja.

Čehoslovačka

Jedino društvo isključivo za reosiguranje bilo je First Bohemian Reinsurance Bank, osnovano 1872. Uglavnom se bavilo reosiguranjem požara.

Poljska

1920. osnovano je u Poznanju društvo Warta Reinsurance Company, a kasnije je premješteno u Varšavu. Najveći dioničar je bio Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych. Oba društva postoje i danas. Warta je imala kapital od 1 miliona zlota, a premijski prihod u 1928. je bio 13,6 miliona zlota. Warta je poslovala sa svim europskim zemljama i sa Engleskom.

Sjedinjene Američke Države

Čini se da zabrana reosiguranja nije bila primjenjivana u Sjedinjenim Američkim Državama, barem ne na način da je uvedena konačna i opća praksa zabrana reosiguravanja. Zakon kralja Georga II iz 1746. koji je donijet prije izbijanja Rata za nezavisnost (ili Revolucionarnog rata, kako se još naziva) između 13 kolonija Sjeverne Amerike ujedinjenih u SAD i Ujedinjenog Kraljevstva (1775.-1783.) je bio podloga jednog pravnog slučaja u Marylandu koji je potvrdio njegovo važenje ali isključivo u pogledu pomorskog osiguranja, piše Kopf u svom radu referirajući se na slučaj Merry protiv Prince.

Još prije Revolucionarnog rata osnovana su neka uzajamna društva za osiguranje od požara i za osiguranje pomorskih rizika. Barem desetak imovinskih društava za osiguranje je osnovano u dvije decenije nakon Deklaracije nezavisnosti, donijete 1776. Jedno od njih je bilo dioničko društvo, The Insurance Company of North America, osnovano 1792.

Uslijedio je i građanski rat, te je pripajanjem novih teritorija na zapadu omogućen snažan razvoj koji je do konca stoljeća SAD učinio najvećom svjetskom ekonomijom.

S razvojem ekonomije razvijalo se i tržište neživotnih osiguranja. Životno osiguranje, pak, razvijalo se znatno sporije. Prvo pravo društvo za životno osiguranje osnovano je 1812.

(The Pennsylvania Company for Insurance on Lives and Granting Annuities). Jači je razvoj zabilježilo u periodu od 1870. do 1895.

Sredinom 1800-tih u SAD-u je radio veći broj stranih društava iz Kanade, Njemačke, Rusije, Švicarske, a pojedina osiguravajuća društva iz Ujedinjenog Kraljevstva su imala značajne poslovne interese vezane za trgovinu pamukom. 1881. godine, na primjer, oko 25% požarne premije u SAD su preuzimala strana društva za osiguranje, dok su neka društva iz Ujedinjenog Kraljevstva bila snažnija na tom tržištu od domaćih rivala.

The Eagle Fire Insurance Company of New York piše u knjizi izdatoj 1906. povodom stogodišnjice poslovanja da je prvi slučaj reosiguranja u historiji društva zabilježen 1813., kada je društvo preuzelo višak rizika od Union Insurance Company, za premiju od 2.950,83 USD. Potom je društvo Aetna iz Hartforda reosiguralo višak rizika društva Middletown Fire u septembru 1819., a nakon još tri godine Hartford Fire je reosigurao posao društva New Haven Fire.

Jula 1837. Vrhovni sud New Yorka je u slučaju The New York Bowery Fire Insurance Company protiv The New York Fire Insurance Company rekao da je „reosiguranje u ovoj državi važeći ugovor i u slučajevima požarnih kao i pomorskih polica. Rizik preuzet od osiguravatelja požara daje im takav osigurljiv interes koji reosiguranje čini važećim ugovorom.“

1847. godine bio je značajan slučaj Hone protiv Mutual Safety Ins. Co. Osiguranik je sklopio policu osiguranja sa društvom American Mutual Insurance Company, koje je poslije velikog požara u New Yorku 19. jula 1845. postalo nesolventno. Mutual Safety je reosigurao American Mutual, te je osiguranik pokušao sudskim postupkom odštetu dobiti od njih. Sud je zaključio da „reosiguravatelj nema ništa sa plaćanjima od strane osiguravatelja“, jasno praveći razliku u odnosima osiguranik – osiguravatelj i osiguravatelj – reosiguravatelj.

Uz reosiguranje između američkih društava, čini se da su i neka francuska društva preuzimala reosiguranje u SAD sredinom 18. stoljeća. Država New York je zakonom od 25. juna 1853. odredila da se društva za osiguranje koja se osnuju po tom zakonu mogu reosigurati.

6. novembra 1868. Ugovor o reosiguranju života sklopili su The Pacific Mutual Life Insurance Company i The California Mutual Life Insurance Company.

Slično dešavanjima u Europi, i u SAD se nešto više počelo razmišljati o reosiguranju nakon velikih požara, 1871. u Čikagu i 1872. u Bostonu. To pitanje su razmatrali povjerenici za osiguranje, a nadzornik Miller iz odjela u New Yorku je u svom izvještaju 1871. naveo da neka društva za osiguranje od požara su preuzela pojedine rizike koji često prelaze cjelokupan kapital društava.

Institucije nadzora nad osiguranjem, koje su bile zasnovane po državama, uvele su i nacionalnu koordinaciju osnivanjem 1871. The National Association of Insurance Commissioners (NAIC).

1882. godine, na 1. april, United Fire Reinsurance Company je počelo s poslovima u SAD-u, putem prvog obligatornog ugovora sa Fire Association of Philadelphia.

Jedno od domaćih društava koje se bavilo reosiguranjem bilo je Reinsurance Company of America, za koje nismo našli podatak kada je počelo s radom, ali je prestalo sa radom 1890.

Strana društva za reosiguranje su uglavnom radila bez odobrenja sve do 1898. ili 1899., kada su prva strana društva dobila odobrenje za rad. Među njima su bili Cologne Reinsurance Company i Salamandra Reinsurance Company.

Koncem 19. stoljeća strana društva su preuzimala oko 90% premije reosiguranja u SAD.

Potom su uslijedila još dva velika požara, u Baltimoru u februaru 1904., te u San Francisku, nakon potresa 18. aprila 1906. Šteta je bila procijenjena na 350 miliona tadašnjih dolara, a osigurane štete su iznosile oko 235 miliona dolara. Oko 80% ovog iznosa je bilo plaćeno od strane osiguranja, a mnoga društva koja nisu platila u potpunosti štete po osiguranju isplatila su u potpunosti reosigurane dijelove šteta. I Munich Re i Swiss Re su platili značajne iznose po ovom događaju.

19. aprila 1908. u državi Iowa osnovan je The Iowa Farmers' Mutual Reinsurance Association of Greenfield, kao podrška radu uzajamnim udruženjima za osiguranje farmi od požara i udara groma kojih je bilo 160.

1911. godine osnovano je u Engleskoj društvo The European Accident Insurance Company, Ltd., a 1920. je promijenilo ime u The European General Reinsurance Company. Isključivo je preuzimalo nezgodu i reosiguranja iz nesretnih događaja (casualty) i to samo u SAD.

13. novembra 1912. je u Hartfordu u Connecticutu osnovano društvo The First Reinsurance Company of Hartford. S poslom je otpočelo 1. januara 1913. Vremenom je dio njihovih dionica pribavio i Munich Re. 1925. kontrolu nad društvom je pribavilo društvo The Rossia Insurance Company (reorganizirano 1915. u Connecticutu kao američko društvo nastalo iz ranije podružnice ruskog društva). Društvo je reosiguravalo sve vrste osiguranja – požar, život i osiguranje nesretnih slučajeva.

Do 1913. godine 89 stranih društava iz 14 zemalja je poslovalo u SAD, što pokazuje značaj ovog tržišta u svjetskim razmjerama još u to vrijeme.

Istovremeno, u periodu između 1861. i 1914. to tržište su napustila 53 strana društva za osiguranje.

1914. u državi New York radio je Ured reosiguranja (Reinsurance Bureau), kao klirinška organizacija za reosiguranje za 58 društava za osiguranje požara.

30. januara 1914. osnovano je društvo The Employers Reinsurance Corporation of Kansas City, Mo.

1916. se pojavio u Čikagu i preuzimatelj specijaliziran za reosiguranje nezgode i zdravlja. Iste godine je ugovoreno i reosiguranje za dvanaest društava za osiguranje nezgode i zdravstveno osiguranje sa Srednjeg zapada, putem automatskih ugovora.

1917. u Iowi u Des Moines je osnovano društvo The Reinsurance Life Company Of America, a s poslom je počelo augusta 1918.

Također 1917. osnovano je i društvo The American Reinsurance Company, u Pennsylvaniji, te je negdje oko 1929. imalo licencu za rad u 21 državi SAD.

Nakon I svjetskog rata njemačkim osiguranjima i reosiguranjima je bilo zabranjeno raditi na tržištu SAD-a, a nakon socijalističke revolucije u Rusiji 1917. s tog tržišta su se povukla i ruska društva.

1918. je izbila i epidemija Španjolskog gripa, te su brojne smrti usljed tog oboljenja osiguravateljima života u SAD nanijele veliki udar, ali su potražnja i cijene zbog toga porasli.

15. februara 1919. društvo The Metropolitan Life Insurance Company organiziralo je zasebno odjeljenje za reosiguranje. Pri tome je ulogu u tom razvoju imalo i to što su tokom I svjetskog rata poslovi dva njemačka reosiguravatelja, The Prussian Life Insurance Company i The Mercury Reinsurance Company bili preuzeti od strane države odnosno Alien Property Custodian, te je potom vlada zatražila od Metropolitana da preuzme te poslove.

U periodu između 1919. i 1921. osnovan je u Belvedereu u državi Illinois Mutual Reinsurance Bureau, kroz koji uzajamna društva plasiraju i preuzimaju međusobno reosiguranje.

21. marta 1921. osnovano je društvo The General Casualty and Surety Reinsurance Corporation, a u junu te godine društvo je preuzelo poslove norveškog the Norwegian Globe of Christiana. 1923. promijenili su ime u The General Reinsurance Corporation. Potom je 1928. osnovan The General Alliance Corporation kao holding. Kako su imali i kontrolni udio u britanskom The United British, rano u 1929. The United British Insurance Co. je osnovao ogranak u SAD i paralelno sa The General Reinsurance Corporation bavio se reosiguranjem, što je prvi primjer „grupe“ u reosiguranju u SAD.

1923. osnovano je društvo The North American Reassurance Company, a većinski je vlasnik bio Swiss Re. Društvo je isključivo radilo u SAD i Kanadi, a bavilo se samo reosiguranjem života.

7. decembra 1926. je u New Jerseyju osnovano društvo The Excess Insurance Company of America.

15. februara 1928 u Kaliforniji je osnovano društvo The International Reinsurance Corporation. 1929. su imali licencu za rad u 8 država SAD.

28. aprila 1928. osnovano je društvo The Pilot Life Reinsurance Company. No, do kraja 1928. nije imalo ni jedan posao, te je 1929. odlučeno da se društvo likvidira.

Iste te, 1928. godine, i Business Men's Assurance je počelo sa preuzimanjem reosiguranja, iako je društvo bilo osnovano kao direktni osiguravatelj još 1909.

1929. The General Reinsurance Corporation je potvrdio da će reosiguranje prodavati samo direktno društvima za osiguranje.

Tržište SAD-a je specifično i po rano uvedenim pokrićima radničke kompenzacije (Workmen's compensation) i odgovornosti poslodavca (Employers' liability), koja su mogla

dovesti do katastrofalno visokih, u nekim slučajevima i nelimitiranih šteta, što je također pogodovalo razvoju reosiguranja.

Općenito se smatra da je kroz veći dio svog razvoja tržište osiguranja (i reosiguranja) u SAD bilo visoko regulirano kompleksnim propisima na državnom i federalnom nivou, samoregulacijom i međunarodnim standardima.

Iako su strana društva bila brojna, od njih se tražilo da pokažu posvećenost tom tržištu te da investiraju u američke obveznice. Značaj takvih zahtjeva se posebno pokazao pri slomu tržišta dionica 1929., te u dva svjetska rata.

Negdje 1950-tih pojavio se i termin vlastitog društva za osiguranje (captive), gdje su velika poduzeća preuzimala poslove osiguranja svoje velike imovine na sebe, te tako smanjivala i izdatke na koje može računati reosiguranje. Bermuda su postala jedno od omiljenih lokacija za sjedišta tih društava, a nešto kasnije postat će, iz poreskih razloga, i mjesto osnivanja brojnih društava za reosiguranje.

Swiss Re je imao velike gubitke zbog sloma tržišta dionica u SAD, ali se brzo oporavio tako da je 1936. imao udio od 40% američkog tržišta reosiguranja (i udio od 18% od cjelokupnog svjetskog tržišta). Oporavak je bio takav da im je omogućio i preživljavanje II svjetskog rata kada su tržišta osiguranja mnogih zemalja zamrla.

Nakon II svjetskog rata osiguranje se u SAD-u razvilo do neslučenih razmjera. Životno osiguranje je raslo izuzetno brzo (broj ugovora životnog osiguranja se utrostručio u periodu između 1945. i 1965.), raslo je zdravstveno osiguranje, s porastom broja vozila rasla su i osiguranja vezana uz njih. Komercijalna osiguranja, osiguranja avijacije, proizvodnje i infrastrukture su također bila sve brojnija. Stoga je privlačnost tržišta SAD ostala značajna sve do danas, makar u nekim periodima je profitabilnost za reosiguranje bila upitna. Prema Swiss Re-u, samo 3 od 13 najvećih društava za reosiguranje su 1979. godine imala kombiniranu kvotu ispod 100. Vrlo jaka konkurencija na tržištu je dovela do niskih premijskih stopa.

Utjecaj svjetskih ratova na reosiguranje

Gerathewohl je napisao da su „prema iskustvu stečenom u I svjetskom ratu, brojni međunarodni ugovori o reosiguranju sadržavali klauzule o poništavanju važenja ugovora u slučaju izbijanja rata. Odmah nakon izbijanja II svjetskog rata, trgovanje sa poslovnim partnerima iz neprijateljskih zemalja je bilo zabranjeno u mnogim državama u ratu.“ Po izbijanju I svjetskog rata, britanska vlada je poništila sve ugovore o osiguranju u kojima su se pojavljivala društva iz neprijateljskih zemalja. Time je dominacija njemačkih reosiguravatelja na britanskom tržištu okončana. Tako je npr. Mercantile & General dobio priliku da postane najznačajnije društvo za reosiguranje u Velikoj Britaniji u to vrijeme.

Društva iz zemalja koje su ostale neutralne su bila u mogućnosti zadržati poslovne odnose sa zaraćenim stranama, tako da su u II svjetskom ratu koristili od takve neutralnosti imala društva iz Švicarske, Španjolske, Portugala i Švedske.

Njemačka osiguravajuća (pa tako i reosiguravajuća) društva dugo su čekala na priliku da se vrate na tržišta na kojima su bila prije I svjetskog rata i koja su Versajskim ugovorom bila zatvorena za njih, ali su i društva iz npr. Velike Britanije i Francuske bila bojkotirana u Njemačkoj. Tako Munich Re ni 1937. nije mogao raditi u Rusiji i SAD-u. Unatoč takvim

okolnostima već do 1935. njemačka društva za reosiguranje su se ponovo izborila za vodeću poziciju u svijetu.

Ipak, u ratnom vremenu neki poslovi su ostali neprekinuti. 7. maja 1915. je njemačka podmornica U-20 potopila tadašnji najveći brod na svijetu, britanski RMS Lusitania. Tom prilikom 1.195 osoba je izgubilo živote. Veliki dio tako nastale štete platila su društva za reosiguranje iz Njemačke.

U ljeto 1946. Američki visoki vojni sud je održao suđenje Munich Re-u zbog podnošenja neistinitih informacija o imovini u inozemstvu. Izrečena je kazna od 4 miliona rajhsmaraka, a tri člana uprave su osuđena na kazne zatvora.

10. marta 1947. Control Council Law broj 47 zabranio je aktivnosti njemačkih reosiguravatelja van Njemačke.

Od 1950. godine njemačka društva ponovno mogu poslovati sa drugim državama.

Očito su dva svjetska rata značajno utjecala na reosiguranje u svijetu. S jedne strane je zaustavljena dominacija njemačkih društava, te omogućen razvoj domaćih društava, posebno u Velikoj Britaniji, ali i u SAD. Švicarska društva su također na taj način dobila i dodatnu mogućnost za svoj razvoj.

Iako su na razvoj ekonomije utjecali i hiperinflacija u Njemačkoj, krah burze i velika ekonomska depresija u SAD, dva globalna rata su zasigurno imala ogroman učinak na zaustavljanje ekonomskog rasta i prebacivanje na industrije neophodne za rat, poput teške industrije i prateće vojne industrije. Munich Re je, na primjer, već 1953. dosegao 2/3 ranijeg obima poslovanja, unatoč zabrani rada van Njemačke i dugogodišnjem odsustvu sa nekih bitnih svjetskih tržišta. Vrlo brzo je ponovo zauzeo poziciju vodećeg društva za reosiguranje u svijetu. Nemoguće je i zamisliti kakvu su dominaciju mogla imati njemačka društva za reosiguranje da nije bilo svjetskih ratova i njima prouzrokovanih ekonomskih teškoća i promjena.

Moderno doba

Nakon II svjetskog rata reosiguranje je doseglo neslućene razmjere. Znatno broj društava za reosiguranje koji se pojavio prije II svjetskog rata i do danas predstavlja vrh profesionalnih reosiguravatelja.

Iako je razvoj u moderno doba, makar ono trajalo do sada skoro 70 godina, bio veliki i dinamičan, ipak ne namjeravamo to tretirati kao historiju. Usavršavale su se tehnike i tehnologije, povećavao kapital društava za reosiguranje, brojna društva za osiguranje su se bavila i reosiguranjem, no ipak to ima veći poslovni, a manji historijski značaj.

U nekim socijalističkim zemljama osiguranje se obavljalo bez reosiguranja.

Neke države, poput Brazila, Perua, Urugvaja i Irana su formirale društva koja su imala monopol na reosiguranje.

Praksa reciprociteta (međusobna razmjena poslova reosiguranja) se povećavala, posebno na poticaj brokera, iako je postojala još od prije I svjetskog rata ali nije činila značajniji vid poslovanja do iza II svjetskog rata.

Ipak, vrijedi napomenuti da su se značajna društva koja se bave reosiguranjem pojavila i u dijelovima svijeta gdje ih nije bilo, ili su ti dijelovi svijeta predstavljali manje razvijena tržišta. Na primjer, u Indiji se reosiguranjem bavi General Insurance Corporation of India, koji je krenuo u globalnu ekspanziju, potom među prvih 11 društava za reosiguranje u svijetu se svrstava Korean Re iz Seula u Južnoj Koreji. Bermuda su se pozicionirala kao lokacija na kojoj su osnovane desetine društava za reosiguranje, prvenstveno s američkim kapitalom. I u Japanu i u Kini su se pojavila društva koja samom svojom veličinom teže širenju svog poslovanja na globalnom nivou.

Uloga društava za reosiguranje se također unekoliko promijenila, od davatelja kapaciteta koji nedostaje društvima za osiguranje što je bila i ostala primarna uloga, sve više se sada bave i analizom, usavršavanjem proizvoda osiguranja, modelima radi procjene izloženosti i mogućih veličina šteta u nekim vrstama osiguranja, edukacijom, ulaganjem.

Nakon proglašenja sankcija Ruskoj Federaciji 2014. godine po priključenju Krima Ruskoj Federaciji, a koje su bile vrlo nejasne te su se društva za reosiguranje iz zapadnih zemalja našla u nezahvalnoj poziciji da procjenjuju mogu li raditi sa društvima iz Rusije ili ne, uz podršku Vlade Ruske Federacije Centralna banka Rusije je osnovala Russian National Reinsurance Company sa odobrenim kapitalom od 71 milijarde rublji (1,2 milijarde USD) 03.07.2016., a društvo je otpočelo s radom 01.01.2017. Društvo preuzima obavezne cesije od 10% od svih ruskih društava za osiguranje koja plasiraju reosiguranje van zemlje, te 10% od poslova koji su pod sankcijama.

Procjena je da danas posluje oko 200 profesionalnih društava za reosiguranje, koja raspolazu kapitalom od preko 500 milijardi USD. Procjena premije reosiguranja koju su ostvarili u 2012. godini je 230 milijardi USD, od toga 180 milijardi USD u neživotu, a 50 milijardi u životu.

Koncentracija je također vrlo visoka, prvih 10 grupacija reosiguranja ima premijski prihod od 136 milijardi USD, odnosno 59% (što je također podatak za 2012. godinu).

Iako društva za osiguranje postaju sve veća, zadnjih nekoliko godina kapital uložen u reosiguranje i nadalje raste. Velike prirodne katastrofe, ali i događaji koje je prouzrokovao čovjek, utiču na potražnju za reosiguranjem.

Neka od značajnih ujedinjenja i preuzimanja u reosiguranju

Jedan od načina povećanja tržišnog udjela, ali i održavanja koraka sa konkurencijom, je ujedinjenje i preuzimanje (Mergers & Acquisitions).

Velika društva su tako postajala još veća. Nažalost, i neka dobra, velika, pa i najstarija društva (kao što su Cologne Re i Aachen Re) tako su nestala sa tržišta, odnosno ne rade više pod tim imenom.

Samo između 1995. i 1998. u SAD je bilo 50 ujedinjenja, odnosno preuzimanja u reosiguranju. Ovdje navodimo samo neka značajnija ujedinjenja, odnosno preuzimanja.

1961. Gerling-Konzern je preuzeo većinsko vlasništvo nad Frankona Re

1984. General Electric preuzeo Employers Re

1988. SCOR preuzeo La Vittoriu

1989. SCOR i UAP Re se ujedinjuju

1990. Hannover Re preuzeo Reinsurance Company of Hannover i Hamburg International Re

1994. Cologne Re je preuzeo Wiener Rueck i preimenovao ga u Cologne Re of Vienna (Koelnische Rueck Wien)

1994. Cologne Re se udružio sa General Re (te kasnije mijenjao ime odnosno poslova pod nazivima General&Cologne Re (1995.), pa GeneralCologne Re (2000.), pa potom General Re (GenRe) (2003.)). 2009. je preuzimanje ranijeg Cologne Re-a dovršeno, a 2010. ime i zvanično promijenjeno u General Reinsurance AG.

1995. Employers Re je preuzeo Aachen Re

1996. Munich Re preuzeo American Re (i platio 3,3 milijarde USD)

1997. Employers Re je preuzeo Frankonu Re i preimenovao je, odnosno poslova pod nazivom ERC Frankona (potom je dato ime vlasnika General Electric, GE Frankona, pa potom GE Insurance Solutions)

1997. Swiss Re je preuzeo Mercantile & General (plaćeno 3,2 milijarde CHF)

1998. Berkshire Hathaway je preuzeo General Re (i tako i Cologne Re)

2001. Swiss Re preuzeo Lincoln Re

2001. Employers Re preuzeo AUL Life Re

2001. SCOR je preuzeo SOREMA-u

2006. Swiss Re preuzeo GE Insurance Solutions, društvo je poslovalo kao Swiss Re Frankona do 2009., kada je utopljeno u Swiss Re (transakcija vrijedna 7,4 milijardi USD)

2007. SCOR preuzima Converium

2011. SCOR preuzima Transamericu Re

Velike štete i reosiguranje

Društva za osiguranje, ali i šira javnost, postajali su svjesniji značaja uloge reosiguranja kada se dese velike štete. Neke od tih šteta i katastrofalnih događaja, kako smo vidjeli u ranijem tekstu, su i dovodile do stvaranja društava za reosiguranje. Sa sve većom dostupnošću informacija, ali i sa sve većim rizicima s kojima se ljudski rod sreće svakodnevno, svijest o ne samo potrebi već i postojanju reosiguranja sve je veća. I dok se nekada o reosiguranju u novinama godinama nije moglo pročitati ništa, sada su vijesti o procjenama za budućnost, ili procjenama šteta, ili poslovnim rezultatima vodećih društava za reosiguranje vrlo česte i u „starinskim“ medijima poput novina, radija i TV-a, a na internetu su još lakše dostupne.

Vijesti o velikim katastrofama odjeknu vrlo brzo cijelim svijetom – tako je bilo i kada mediji nisu bili tako brzi i dostupni, tako je i danas. U svakom slučaju, možete biti sigurni da ako se desila velika katastrofa ili šteta, da je reosiguranje zasigurno uključeno u osiguranja koja su pogođena takvom katastrofom, barem kada je riječ o katastrofama koje se dese razvijenim zemljama. Dajemo samo neke, uz procjene ekonomskih šteta (koje znatno variraju od izvora do izvora, ovdje smo ih davali prema Wikipediji).

18. april 1906. - Potres i požar u San Franciscu, (procjena ekonomske štete 10 milijardi dolara po današnjim vrijednostima. 43 društva su po današnjim vrijednostima platile osigurane štete u visini od 4,9 milijardi USD). Iako je procjena da je oko 90% domova imalo osiguranje od požara, rizik potresa je smatran neosigurljivim. Mnoga osiguranja su i izričito isključila požar nastao nakon potresa. Neka osiguranja su odbila platiti štetu, neka su plaćala i propala, neka su ponovo pregovarala o uvjetima osiguranja.

Požar u San Franciscu nakon potresa

[illegible]

August 1992. - Uragan Andrew, procjena ekonomske štete 22 milijarde USD

Posljedice uragana Andrew, Florida City

17. januar 1994. - California, Northridge potres, procjena ekonomske štete 20 milijardi USD

11. septembar 2001. - Teroristički napadi u SAD, najveće štete su se desile u New Yorku. Šteta na Svjetskom trgovinskom centru je bila 7 milijardi USD, ali je centar bio osiguran na 3,5 milijardi USD. Poslije dvogodišnjeg sudskog postupka, koji je pokrenut uslijed nejasnoća u uvjetima pokrića i nedovoljnog osiguranja (sporno pitanje je bilo jesu li udari dva aviona u dvije kule jedan ili dva događaja), sud je odlučio da maksimalna odšteta može biti 4,68 milijardi USD. Konačno je isplaćeno 4,5 milijardi USD naknade za Svjetski trgovački centar.

August 2005. - Uragan Katrina, procjena ekonomske štete 135 milijardi USD, procjena štete za osiguranje 74,7 milijardi USD

Oktobar 2005, - Uragan Wilma, procjena ekonomske štete 35 milijardi USD (po vrijednostima 2014.), od toga u SAD 25 milijardi USD

Septembar 2008. - Uragan Ike, procjena ekonomske štete 37,5 milijardi USD

11. mart 2011. - Tohoku potres (magnitudo 9.0) i cunami s valovima visine od 10 metara u Japanu, 15.883 poginula, 2.654 nestale osobe, procjena ekonomske štete 210 milijardi USD

Oktobar 2012. - Uragan Sandy, procjena ekonomske štete 68 milijardi USD (od toga 65 milijardi USD u SAD)

8.11.2013. – Tajfun Haiyan, jedan od najjačih koji su zabilježeni u historiji, pogodio je Filipine, ubivši 7.500 ljudi i ostavivši kao beskućnike oko 4 miliona stanovnika. Osigurana šteta 1,5 milijardi USD

Prema izdanju Swiss Re-a Sigma broj 1/2014., u 2013. godini se desilo 308 katastrofalnih događaja, od toga 150 prirodnih katastrofa. Ukupna šteta je bila oko 140 milijardi USD, što je ipak znatno niže nego u 2012. (196 milijardi USD). Osiguranih šteta u 2013. bilo je oko 45 milijardi USD

Za kraj

Počeci razvoja reosiguranja nisu bili laki i razlikovali su se od zemlje do zemlje. Jasno je da je rast reosiguranja uvijek bio snažniji nakon dešavanja velikih šteta (što vrijedi i za osiguranje). I nakon više od 150 godina otkako postoje profesionalni reosiguravači i još znatno duže otkako postoje društva za osiguranje, svijest o potrebi za osiguranjem, odnosno reosiguranjem postaje jača tek nakon ostvarenja velikih katastrofalnih događaja.

Reosiguranje je vrlo bitan segment u poslovima osiguranja, a malo je poznat u široj javnosti, posebno kada se uzme u obzir značaj koji reosiguranje ima. Stoga mislimo da je ovaj pregled nastanka i razvoja reosiguranja potreban radi shvatanja razloga za nastanak te razloga za razvoj i postojanje reosiguranja.

Dobro osiguranje počinje reosiguranjem. Ova krilatica u svijetu reosiguranja jednako vrijedi i danas kao i tokom svih godina i perioda razvoja reosiguranja.

Literatura

Notes on the origin and development of reinsurance, Edwin W. Kopf,

www.casact.org/pubs/proceed/proceed29/29022.pdf

A Brief History of Reinsurance, David M. Holland, Society of Actuaries, Reinsurance News, February 2009 Issue 65, <http://library.soa.org/library/newsletters/reinsurance-section-news/2009/february/rsn-2009-iss65-holland.aspx>

Reosiguranje, 2012. Precision, Boris Marović, Radenko Purić, Vladimir Njegomir

Introduction to Reinsurance, 1990., Cologne Reinsurance Company Ltd., Dr. Christoph Pfeiffer

Rueckversicherung Grundlagen und Praxis, 1976., Verlag Versicherungswirtschaft e.V. Karlsruhe, Dr. Klaus Gerathewohl u.a.

en.wikipedia.org/wiki/Glarus

en.wikipedia.org/wiki/Swiss_Re en.wikipedia.org/wiki/1906_San_Francisco_earthquake

en.wikipedia.org/wiki/1918_flu_pandemic#mediaviewer/File:1918_flu_in_Oakland.jpg

de.wikipedia.org/wiki/Munich_Re

de.wikipedia.org/wiki/Munich_Re#mediaviewer/Datei:M%C3%BCnchener_R%C3%BCck,_Hauptgeb%C3%A4ude.jpg

[de.wikipedia.org/wiki/Swiss_Re#mediaviewer/Datei:Swiss_Re_corporate_headquarters_at_Mythenquai_in_Zurich_\(2009\).jpg](http://de.wikipedia.org/wiki/Swiss_Re#mediaviewer/Datei:Swiss_Re_corporate_headquarters_at_Mythenquai_in_Zurich_(2009).jpg)

de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Rahe#mediaviewer/Datei:Schloss-Rahe-Alte-Schlosseinfahrt.png

www.google.ba/search?q=lloyd's+of+london&tbm=isch&imgil=aMzvbaFFz8roLM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn3.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAND9GcRjXSI4US7OVL7-9heUiKOgLTNcggWT6h931qZ4YAtGBIWnyRdo%253B660%253B439%253BUVmlxyc-u9lHeM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.walklondon.com%25252Flondon-attractions%25252Flloyds-of-london.htm&source=iu&usg=__H9mWOoWFrWaHwuRaaa9fJpl8dZ0%3D&sa=X&ei=geG7U_WSLMfZ4QSBt4DIBA&sqi=2&ved=0CE8Q9QEwCQ&biw=1920&bih=955#facrc=_&imgdii=_&imgrc=aMzvbaFFz8roLM%253A%253BUVmlxyc-u9lHeM%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.walklondon.com%252Flondon-walks%252Fwalk-london-images%252Fcity-of-london%252Flloyds-of-london-att3.jpg%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.walklondon.com%252Flondon-attractions%252Flloyds-of-london.htm%253B660%253B439

www.swissre.com/about_us/our_history/

www.scor.com/en/the-group/history.html

Swiss Re sigma 1/2014

A History of US Insurance, Swiss Re, 2013.

A Brief History of Reinsurance, 2008., prezentacija Davida M. Hollanda, Munich American Reassurance Company

<http://www.millire.com/ing/KurumsalProfil.html>

<http://www.millire.com/ing/Tarihce.html>

<http://en.rnrc.ru/about/company/>

Tekst iz navedenih izvora kompilirao i dopunio Zlatan Filipović

Bosna reosiguranje d.d., jula 2014. Korekcije i dopune juni 2019.,

Korekcije maj 2020.